

Rapport 2006-06-02 från

**Finansiella sektorns Privat-offentliga samverkansprojekt
(FSPOS)**

Sammanfattning

FSPOS är det privat-offentliga samverkansprojekt som initierades den 1 september 2005. Målet för samverkan är att stärka robustheten och höja den gemensamma krisberedskapen i den svenska finansiella sektorn. Projektets uppgift har varit att utreda behovet av privatoffentlig samverkan, samt form och inriktning.

Projektarbetet inleddes under december 2005. Projektgruppen har genomfört månatliga möten. Projektarbetet har bedrivits i tre arbetsgrupper.

Arbetet i FSPOS visar på behov av samverkan inom den finansiella sektorn. Samverkansbehovet är tydligt ur en lokal, regional och nationell synvinkel.

Mervärdet med samverkan är bl a

- Att gemensamt kravställande ökar möjligheten att påverka myndigheter, lagstiftare och leverantörer av kritisk infrastruktur
- Enkel informationsöverföring mellan myndigheter och företag
- Ökad kunskapsbild för samtliga parter
- Förberedda kontaktvägar vid allvarliga kriser
- Att skapa en gemensam bild om sårbarheter och behov av insatser
- Att gemensamma insatser är mer kostnadseffektiva för samtliga parter

Mot bakgrund av arbetsgruppernas resultat och den utvärdering som skett av arbetet i FSPOS under projektperioden föreslår projektgruppen att följande beslut fattas den 13 juni 2006:

- Att FSPOS fortsätter bedrivas i projektform med Finansinspektionen som huvudman.
- Att FSPOS löpande verksamhet finansieras med försvarsanslagsmedel via Krisberedskapsmyndigheten (KBM) under förutsättning att denna finansieringsform står till buds.
- Att ledamöterna i FSPOS projektgrupp utses av Bankgirocentralen BGC AB, Finansinspektionen, Försäkringsförbundet, Sveriges Riksbank, Riksgäldskontoret, Stockholmsbörsen AB, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och VPC AB
- Att FSPOS får mandat:
 - Att arbeta för att stärka robustheten och höja den gemensamma krisberedskapen lokalt, regionalt och nationellt inom den finansiella sektorn. Krisberedskapen skall syfta till att förebygga att gemensamma störningar i den finansiella sektorn uppstår samt att lindra effekterna om störningar trots allt skulle uppstå.
 - Att vid behov adjungera ytterligare ledamöter till projektgruppen.
 - Att initiera arbetsgrupper och utse deltagare. Deltagandet ska vara frivilligt och godkänt av arbetsgivaren.
 - Att uppnå målen genom förankring och implementering av konkreta åtgärder i linje med de rekommendationer som föreslagits av arbetsgrupperna i denna rapport.
 - Att sammanställa och till berörda organisationer delge identifierade åtgärder för vilka särskild finansiering kan krävas.
- Att FSPOS utvärderas och omprövas 2008.

Bakgrund

FSPOS är det privatoffentliga samverkansprojekt som initierades den 1 september 2005. Målet för samverkan är att stärka robustheten och höja den gemensamma krisberedskapen i den svenska finansiella sektorn. Projektets uppgift har varit att utreda behov, form och inriktning för privatoffentlig samverkan inom den finansiella sektorn.

Projektarbetet inleddes under december 2005. Projektgruppen har upprättat en avsiktsförklaring mellan projektdeltagarna som innehåller mål och former för projektarbetet.

Denna rapport redovisar de huvudsakliga resultaten av arbetsgruppernas arbete samt projektgruppens förslag till fortsatt samverkan inom FSPOS.

Projektarbetet

Projektgruppen har genomfört månatliga möten med start den 5 december 2005. Projektarbetet har bedrivits i tre arbetsgrupper:

- Informationsdelning och omvärldsbevakning (AG Info & Omvärld)
- Kritisk Infrastruktur (AG Kri)
- Betalningsförmedling (AG Betalning)

Projektgruppens möten har fokuserat på kunskapsutbyte genom diskussion om aktuella händelser, hot och risker. Till projektgruppsmöten har externa föreläsare inbjudits för att informera om aktuella händelser och öka gruppens kunskap inom vissa områden.¹

Projektgruppen har även genomfört en scenarioövning för att testa resultatet av arbetsgruppernas arbete. Övningen bidrog till att visa på fortsatt behov av samverkan samt komplettering av arbetsgruppernas arbete, vilket redovisas nedan.

Resultat av arbetsgruppernas arbete

Arbetsgrupp informationsdelning och omvärldsbevakning

Uppgiften för AG Info & Omvärld har varit att inventera behov samt föreslå former och teknik för att främja samverkan och informationsutbyte avseende krisberedskap, hotbilder och krisinformation mellan sektorns aktörer samt mellan sektorn och myndigheter.

Resultat

AG Info & Omvärld har:

- skapat en intern kriskontaktlista,
- etablerat ett antal myndighetskontakter och rutiner för detta²

¹ Socialstyrelsen informerade om fågelinfluensa och pandemier. Säkerhetspolisen informerade om aktuella hotbilder. Stockholms stad informerade om säkerheten i Stockholms tunnlar som inrymmer Stockholms tekniska infrastruktur.

² Krisberedskapsmyndigheten (KBM), Rikspolisstyrelsen (RPS) och Säkerhetspolisen (SÄPO)

- upprättat en prototyp för en hemsida samt tagit fram en specifikation för en fullvärdig hemsida.
- tagit fram en guide för pandemiplanering för företag.
- utvecklat ett förslag till fortsatt arbete med information och omvärldsbevakning inom FSPOS

Förslag till långsiktig utveckling

AG Info & Omvärld har identifierat följande behov av framtida samverkansaktiviteter:

- Att utveckla och underhålla kriskontaktlistan. Listan bör kontinuerligt uppdateras med nya kontakter varefter FSPOS får fler medlemmar. Med medlemmar avses både den finansiella sektorns aktörer, och de myndigheter som är villiga att delta i sektorns privat-offentliga samverkan.
- Att fortsätta bjuda in företrädare för myndigheter och organisationer för att diskutera samverkan och informationsutbyte.
- Att definiera vilken information som FSPOS och de myndigheter som arbetsgruppen har träffat kan och vill dela med sig av. Samt etablera rutiner för detta.
- Att utreda behov av ett fysiskt forum (möten/presentationer) för informationsdelning.
- Att utveckla en guide för hotbildssammanställning.
- Att utreda om FSPOS kan etablera en funktion som agerar "single-point-of contact". För att samordna och effektivisera inhämtande och distribution av relevant information från t.ex. myndigheter i aktuella frågor samt under kris.

Under FSPOS Workshop den 11 maj 2006 demonstrerades tydligt nyttan av AG Info & Omvärlds föreslagna aktiviteter/tjänster. Avsikten är att förslagen efter analys och utredning genomförs för att generera den eftersträvade nyttan för den finansiella sektorn.

Arbetsgrupp Kritisk infrastruktur

Den svenska finansiella sektorn är beroende av tekniska resurser såsom el, tele och Internet såväl som mänsklig kompetens (kunskap, vilja och förmåga). Oplanerade avbrott kan leda till allvarliga konsekvenser för såväl företag som samhället. Dessa avbrott kan uppstå på grund av brister i de infrastrukturerna som används. Finansiella företag och myndigheter har således ett gemensamt intresse att kartlägga och minska sårbarheterna i de infrastrukturerna som används.

Resultat

AG Kri har:

- Identifierat befintliga projekt med inriktning på att stärka robustheten i elektronisk kommunikation och elförsörjning.
- Sammanställt vilka myndigheter som verkar inom området infrastruktur
- Upprättat kontaktlistor för "robustgörande arbete" och UPOS (UPOS är utvecklingsprojekt i privat-offentlig samverkan som drivs inom landsting och kommuner)
- Etablerat kontakter med nyckelpersoner som arbetar med teknisk infrastruktur.
- Utarbetat en övergripande modell för identifiering av infrastruktur som stödjer finansiella samhällskritiska tjänster.

Förslag till långsiktig utveckling

En generell slutsats som dragits av AG Kri är att det är viktigt att den finansiella sektorn engagerar sig i pågående infrastrukturprojekt för att påverka inriktningen till sektorns fördel.

Arbetsgruppen har även identifierat behov av framtida samverkansaktiviteter. Dessa är att:

- Identifiera tjänster inom den finansiella sektorn som är tidskritiska och samhällsviktiga samt identifiera den infrastruktur som ovan nämnda tjänster förlitar sig på
- Arrangera workshops och övningar för att identifiera sårbarheter i den kritiska infrastrukturen
- Utredda innebörden av förändringen i ellagstiftningen för den finansiella sektorn. Möjligheten att ställa krav på leverantörer skulle kunna innebära att gemensamma krav kan framföras bl. a. när det gäller utbyggnad av nät för reservkraft och prioritering av el i krissituationer. Motsvarande diskussioner är planerade att inledas med andra leverantörer av viktig teknisk infrastruktur – t ex telebolagen.
- Initiera, stödja och följa upp branschvisa kartläggningar av kritisk infrastruktur
- Verka för åtgärder genom att delta i projekt som utvecklar infrastrukturer, dokumentera krav och presentera dessa för berörda aktörer samt agera som påtryckare på lagstiftaren
- Främja samverkan och erfarenhetsutbyte genom att arrangera runda bordssamtal, bedriva kampanjer, motivera, utbilda och träna.
- Utveckla en kompetenspool genom att sammanställa och publicera uppgifter om förändringar i infrastrukturer, upprätthålla infrastrukturens "Help Desk" och publicera FAQs på FSPOS webb.

Behov av drivmedelsförsörjning i Stockholm

FSPOS har deltagit i ett projekt som drivs av Statens Energimyndighet. Detta projekt syftar till att kartlägga drivmedelsbehovet i Stockholm vid en kris. Arbetet har skett genom enkätundersökning som ställts till finansiella företag med säte i Storstockholm. Enkätundersökningen har följts upp med besök hos några av aktörerna. Resultat av undersökningen väntas under hösten 2006.

Arbetsgrupp Betalningsförmedling

AG Betalning har inlett ett arbete med att kartlägga finanssektorns aktörer, tjänster, beroenden samt krisberedskapsansvar. Målgruppen för AG Betalnings kartläggning har varit regionbanker, värdepappersföretag och försäkringsbolag. Urvalet gjordes för att komplettera liknande kartläggningar som genomförs. Målgrupper för dessa kartläggningar är Samverkansområdet Ekonomisk Säkerhet (SOES)³ och Referensgruppen för betalningssystem⁴.

Det övergripande målet med kartläggningen är att ta fram och förankra en samlad bild av sambandet mellan betalningsväsendets beståndsdelar och den underliggande

³ I SOES ingår Arbetsmarknadsstyrelsen, Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Försäkringskassan, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Tullverket och NUTEK.

⁴ Referensgruppen för betalningssystem består av Bankföreningen, BGC, Föreningssparbanken, Handelsbanken, Nordea, Riksbanken, Riksgäldskontoret, SEB, Stockholmsbörsen och VPC.

infrastrukturen samt hur krisberedskapsansvaret i sektorn är fördelat mellan såväl finansiella aktörer som dess leverantörer och motparter. I kartläggningen delas krisberedskapsansvaret in i tre nivåer:

- Krislösningsansvar, ett direkt ansvar att lösa de kriser som inträffar.
- Påverkansansvar, ett ansvar att så långt som möjligt förebygga kriser.
- Informationsansvar, ansvar att uppmärksamma motparter, leverantörer, myndigheter, etc. på de enskilda och gemensamma behov aktören och sektorn har ur ett krisberedskapsperspektiv.

Resultat

AG Betalning har genomfört en workshop för att kartlägga tjänster, beroenden och krisberedskapsansvar.

- Resultatet bekräftar:
 - att interna IT-system, bankgirosystemet, el, telefoni, Internet, SWIFT, RIX-systemet, etc. är grundläggande förutsättningar för att betalningsflödena ska kunna fungera.
 - att banker, BGC, VPC, Riksbanken och Riksgäldskontoret är centrala aktörer i betalningsväsendet.
- Resultatet antyder även att:
 - alla aktörer har ett krislösningsansvar för de egna delarna av betalningsväsendet.
 - påverkansansvaret ligger i första hand på leverantörer av kritiska tjänster, såsom bland annat el, tele, IT och verksamhetskritisk information.
 - informationsansvaret i första hand är riktat mot tredje part.

Förslag till långsiktig utveckling

AG Betalning konstaterar att:

- Arbetet måste fördjupas för att:
 - Ytterligare utreda krisberedskapsansvaret.
 - Bedöma vad som är kritiskt över tiden
- Förankra krisberedskapsansvaret inom den finansiella sektorn och inom de delar av samhället där sektorn har störst beroende.
- Resultatet från FSPOS kartläggning behöver kopplas ihop med de aktiviteter som genomförs med Referensgruppen för betalningssystem och SOES.
- Sektorsövergripande övningar bör genomföras för att verifiera resultatet av den samlade kartläggningen.

Den samlade kartläggningens resultat kommer att vara en viktig utgångspunkt för FSPOS fortsatta arbete. Kartläggningen kan användas för att simulera vilka tjänster som drabbas vid störningar i infrastruktur eller hos enskilda aktörer. Kartläggningen kan även utgöra en grund för en gemensam kontinuitetsplanering inom den finansiella sektorn.

Förslag till fortsatt samverkan

FSPOS visar på behov av samverkan inom den finansiella sektorn. Detta är tydligt sett ur en lokal, regional och nationell synvinkel. Projektet visar även på synergieffekter genom bred kunskapsöverföring.

FSPOS har bidragit till att:

- Öppna kontaktvägar som enskilda aktörer inte kunnat etablera utan samverkan.
- Ökad kunskapsspridning.
- Öppna möjligheten för den finansiella sektorn att ställa gemensamma krav.
- Kartlägga aktörer, tjänster, beroendeförhållanden och ansvarsfördelning i den finansiella sektorn. Kartläggningen behövs för att identifiera svaga punkter och var den kritiska infrastrukturen inom sektorn behöver förstärkas.

FSPOS har visat att mervärdet med samverkan är

- Att gemensamt kravställande ökar möjligheten att påverka myndigheter, lagstiftare och leverantörer av kritisk infrastruktur
- Enkel informationsöverföring mellan myndigheter och företag
- Ökad kunskapsbild för samtliga parter
- Förberedda kontaktvägar vid allvarliga kriser
- Att skapa en gemensam bild om sårbarheter och behov av insatser
- Att gemensamma insatser är mer kostnadseffektiva för samtliga parter

Projektgruppen föreslår att samverkan inom den finansiella sektorn fortsätter i projektform under ledning av Finansinspektionen. Detta mot bakgrund av arbetsgruppernas resultat och den utvärdering som har skett av arbetet i FSPOS under projektperioden. Målet med samverkan föreslås vara oförändrat, dvs. att stärka robustheten och höja den gemensamma krisberedskapen lokalt, regionalt och nationellt inom den finansiella sektorn. Krisberedskapen bör syfta till att förebygga att gemensamma störningar i den finansiella sektorn uppstår samt att lindra effekterna om störningar trots allt skulle uppstå

Projektets förslag till beslut

Projektet föreslår att följande beslut fattas den 13 juni:

- Att FSPOS fortsätter bedrivas i projektform med Finansinspektionen som huvudman.
- Att FSPOS löpande verksamhet finansieras med försvarsanslags medel via Krisberedskapsmyndigheten (KBM) under förutsättning att denna finansieringsform står till buds
- Att ledamöterna i FSPOS projektgrupp utses av Bankgirocentralen BGC AB, Finansinspektionen, Försäkringsförbundet, Sveriges Riksbank, Riksgäldskontoret, Stockholmsbörsen AB, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och VPC AB
- Att FSPOS ges mandat att
 - Att arbeta för att stärka robustheten och höja den gemensamma krisberedskapen lokalt, regionalt och nationellt inom den finansiella sektorn. Krisberedskapen skall syfta till att förebygga att gemensamma störningar i

den finansiella sektorn uppstår samt att lindra effekterna om störningar trots allt skulle uppstå.

- Att adjungera ledamöter till projektgruppen
 - Att initiera arbetsgrupper och utse deltagare i dessa. Deltagandet ska vara frivilligt godkänt av arbetsgivaren.
 - Att uppnå målen genom förankring och implementering av konkreta åtgärder i linje med de rekommendationer som föreslagits av arbetsgrupperna i denna rapport.
 - Att sammanställa och till berörda organisationer delge en lista över eventuellt identifierade åtgärder för vilka särskild finansiering kan krävas.
- Att FSPOS utvärderas och omprövas 2008.

Bilaga 1

Projektgrupp

Projektgruppen har bestått av tio representanter. Dessa har varit

Bo Beijer, HQ Bank AB, företrädar Svenska Fondhandlareföreningen
Lars-Göran Bergström företrädar Stockholmsbörsen AB
Anders Bessier företrädar Bankgirocentralen BGC AB
Åke Ekström, Kristianstad Sparbank, företrädar Sparbankernas Riksförbund
Lars-Göran Emanuelson företrädar Finansinspektionen
Stig-Owe Germundsson, Östgöta Brandstodsbolag, företrädar Försäkringsförbundet
Stefan Johansson, Skandia, företrädar Försäkringsförbundet
Göran Karnfält företrädar VPC AB
Leif Trogen företrädar Svenska Bankföreningen
Urban Örtberg företrädar Sveriges Riksbank

Arbetsgrupper

Betalningsförmedling

I arbetsgruppen har Urban Örtberg (ordförande) och Leif Trogen ingått. I arbetsgruppen har även Johan Pettersson från Riksbanken deltagit.

Information och omvärldsbevakning

I arbetsgruppen har Göran Karnfält och Anders Bessier ingått (delat ordförandeskap). I arbetsgruppen har även Carin Löthwall från BGC och Sten Åkesson från Finansinspektionen deltagit.

Kritisk infrastruktur

I arbetsgruppen har Stefan Johansson (ordförande), Lars-Göran Bergström och Stig-Owe Germundsson ingått.